

SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 89.

V Ljubljani, v petek 18. aprila 1884.

Letnik XII.

Druga seja ênkete o kmetskih razmerah na Kranjskem

pričela se je včeraj (17. t. m.) zvečer ob polu petih; predsedoval je zopet g. deželni glavar grof Thurn, v imenu vlade je bil prišel g. deželni predsednik baron Winkler, zapisnikar je bil g. Klun. Dr. Vošnjak je poročal o drugem oddelku programa, o kmetskih domovih, in sicer o prvem vprašanji: Ali bi se ustanovili kmetski domovi, to je, kmetije, ki se ne smejo rušiti, in le kot celota prodati. Omenjal je, da po § 16. predložene postave se kmetije, ki jih deželni zbor zaznamova za nerazrušljive, ne smejo razrušiti. Tako postavo smo že imeli pod francosko vlado, ko je pa Kranjska prišla zopet pod Avstrijo, se na to postavo niso več ozirali. Zlasti na Notranjskem in Dolenjskem so se kmetije silno razkosale, kar pa ni samo kmetijstvu, ampak tudi občinam samim na veliko škodo. Treba je toraj postaviti nekatere meje, po katerih se mora omejiti razprodaja in razkosovanje zemljišč. Učenjaki, kakor Schäffle in drugi pravijo, da postavodajalstvo ima pravico omejevati prosto razkosovanje zemljišč. Zatem prebere več izrekov veljavnih mož, ki hvalijo take nerušne kmetske domove celó do pet oralov posestva. Kmetski domovi so tista zemljišča, ki se posebej zaznamovajo za nerazrušljiva. Vsega posestva ne bi bilo prav prepisati kmetskimi domovom, ker bi to nasprotovalo prvemu danes rešenemu vprašanju. Ugovarjajo sicer, da bi posestniki vsled tega zgubili kredit, da bi posestva zgubila vrednost, pa ti ugovori niso sploh po vsem opravičeni, in povsod se čuti, da dosedanji zakon posestvom ni bil na korist, zato si povsod prizadevajo vkreniti na drugo pot. On toraj nasvetuje, da naj se za Kranjsko ustanové nerušne kmetije (kmetski domovi).

G. Svetec priznava prednost take naredbe, vendar pa dvomi, ali bi s tako omejitvijo vstreglo želji naših kmetskih prebivalcev. Nekteri prodajo svoje posestvo iz zapravljenosti, eni iz sile, da poplačajo dolgove, eni pa iz gospodarskih ozirov, ker so jim zemljišča od rok itd. Za prve ni škoda,

ako prodajo, ker zemljišča pridejo v boljše roke, drugi si s prodajo pomagajo, ker bi sicer bila prodana vsa zemljišča, zato bi ne bilo prav jim omejevati priliko, da se zopet opomorejo. Zgled ameriški ni prav priličen, tam imajo sveta na izbero; kdor eno zemljišče prodá, si lahko kupi drugo. On toraj meni, da bi s tako postavo ljudem morda več škodovali, kakor koristili.

Dr. Namorš povdarja, da kmetski posestniki se dostikrat pečajo tudi s kupčijo, treba jim je za to denarja, ki ga dobé lahko na posodo, ako je njih zemljišče za to porok. Tudi ne bo več mogoče zemljišč zložiti, ako bo prepovedano od njih kaj prodati. Vsak bo imel svoje zemljišče tam, kjer ga ima sedaj in razkosano, kakor je sedaj. On toraj tudi ni za tako postavo.

G. Planinec nasproti meni, da bi se razkosovanje vendar le moralo nekoliko omejiti. — G. Ogulin pa trdi, da bi se taka postava še ne dala prav izvrševati. To bi bil nekaj kmetski „fideikomis“. Kmetskemu stanu se more pomagati le s takimi pomočki, da more kmet laglje shajati. Kmet naj se postavi na enako stopinjo z rokodelcem. — Dr. Sterbenec omenja, da je razloček med kmetom in obrtnikom; prvi more delati le po dnevi, drugi tudi ponoči. Brat njegov mu je večkrat rekel, da si šteje v ponos, da sme vsak pedenj zemlje prostovoljno prodati. On ne stavlja nobenega predloga pa se bode pridružil večini. — G. Detela meni, da bi se morala morda prej prevdariti druga točka, ki vprašuje, ali naj se vpisovanje prepušča prosti volji lastnikovi, ali naj bode obligatno (vrádnó)? — G. Ogulin ugovarja, da rešitev tega vprašanja ni bistvena. — Dr. Namorš omenja, da je on lastnik svojega posestva, da pa svojim naslednikom ne more nakladati nobenih dolžnost. — G. Detela odgovarja, da dotična posestva dobé še le postavno varstvo, kadar se vpišejo kot kmetski domovi. Lastnik ima pravico s svojim posestvom storiti, kar koli hoče, ga tudi zapraviti. Dober gospodar pa ga želi zapustiti svojim otrokom, zato se ne bo branil, ga vpisati kot kmetski dom.

Poročevalec dr. Vošnjak zavrača ugovore in povdarja potrebo, tudi za kmetski stan določiti nekaj „minimum“ — najsilnejše potrebe — za njegov obstanek. Razkosovanje je tako silno, da se celó lastnina hiš razkosuje. Ugovor, da s tem pade kredit, ne velja, ker bo smel lastnik še zmerom dolgove delati do neke meje, kdor je pa zadolžen čez dve tretjine, je gotovo zgubljen. Pri glasovanju se v načelu večina 27 glasov od 42 izroče za to, da bi bila za deželo Kranjsko želeti vstanova kmetskih domov.

Gledé drugega vprašanja, ali naj se vpisovanje kmetij med kmetske domove prepušča prosti volji lastnikovi ali naj bo obligatno, priporoča poročevalec dr. Vošnjak, da naj se imajo vpisovati vrádnó ali obligatno, ker se naši kmetje bojé hoditi v kancelije, in bi se jih prostovoljno morda vpisalo komaj kakih 200. Občinski zastop naj zaznamova zemljišča, ki naj se vpišejo, in uradnije naj to storé same ob sebi.

Dr. Sterbenec podpira ta predlog, ker je res kmet jako počasen, in se nahajajo v starih knjigah še vedno vpisani ljudje, ki so že davno umrli. — Dr. Namorš omenja, da bi se lastniki stavili pod oskrbníštvo občin, da bi se s tem silno omejila njegova svoboda, zato on priporoča prostovoljno vpisovanje. — Ogulin povdarja, da bi se s tako postavo le zopet ponovila leta 1848 odpravljena postava; on toraj oporeka urádnemu vpisovanju. — Dev omenja, da bi se moralo v zemljiščni knjigi zaznamovati, ktera zemljišča so kmetski domovi, ter priporoča nasvet Vošnjakov. — Detela ugovarja, da bi se posestnikom vzela pravica do njihovih posestev, zato priporoča predlog Namoršev. Pri glasovanju se z veliko večino sprejme predlog dr. Namoršev, da naj se prosti volji vsakega posestnika prepusti, ali svoje zemljišče dá kot nerazrušljivi dom vknjižiti ali ne.

Pri vprašanju, koliko dolgov se sme vknjižiti na kmetski dom, omenja dr. Vošnjak, da je skoraj odveč v daljnih točkah govoriti, ker se vknjiževanje prepušča prosti volji. — Dr. Namorš povdarja, da

LISTEK.

Planíka.

Nežna cvetka planiska! V hladnem ozračju, sredi pogorske prirode izcimilo se je tvoje življenje in udomačilo med skalovjem, nad propadi s svojimi belimi koreninicami, ki se pritiskajo jedna k drugi, kot bi se hotele ogrevati vzajemno, kadar brije ojstri veter po osneženih velikanih. Tam na podnožji sneženih planin gorskih, kjer ledniki bliščeé v odsevanju solčnih žarkov, kjer véje sveži vzduh in se nebo modrí, razcvetaš, v mični krasoti kakor pristna dragocenost gorstva in krasíš planinske višine s čarobnostjo. Za tebe, žlahtna cvetka, odvažni lovec svoje lastno življenje stavlja v nevarnost in si vtika belkaste tvoje vršičke za klobuk z nepristopnega velikana ali mu jo pa nežna roka kot darilce ponuja v spomin. Visoko stoji tvoja zibeljka, a vendar se je cvet tvoj krasneje izcimil, nego sorodnih tvojih družic v nižavi. Pogorski vzduh planinskih višin jačí tvoje koreninice, z belkasto-volnenim kožuškom zakrivaš životek, peresice in cvet varuješ pred skazo. Pre-

nesli so te sicer iz najljubših krajev in v nižavi v zemljo zasadili, toda obličje tvoje izgubilo je svojo krasoto obledelo je perje in izginil cvetja baržunasti kožuhek. S svobodo vred na gorah prebivaš in svobode sama sebi želiš, nežna cvetka planiska!

Kdo bi za dóbe naše ne poznal, te planinske cvetke! A še ta, ki ni nikdar zrl v obličje planinskim velikanom in v svojem življenju na svetu drugzega ni videl, nego ulice mestne, kinča si vendar klobuk ali prsi s to cvetko, da si ne vé, da se slovensko zove planika ali očino zelišče.

Potuješ li in obišeš planinske kraje, povsod ti nasproti doni ta glas in rad kupiš spominek na Semering, Glognico, na doline Murice, na Solnograško, kojega ti povezanega v šopek mali dečki ponujajo.

Mladina in odrastli brez usmiljenja rujejo to cvetko s korenino, da prirodnoznanec kar tesno prihaja v prsih. Kaj pa je na nekoliko cvetkah te iskane flore planinske. Vendar mré in gine tisoč iz nje čislane rodovine, na stotine planik spletajo v krasne šopke svatbene, da na plesih in drugih veselicah sluje njeni cvet, in planika — se daleč izvažá iz domovine svoje tje do vira življenja velkomestnega.

K sreči se bela planika skriva med strmo skalovje vapnenčevih planin, kjer jo vratolomne višine varujejo pred strastnimi zasledovalci. Žalibog, da je na tem lovu marsikak človek izgubil svoje življenje v skalnatih prepadih, iskaje teh rastlin, da si par soldov na ta način zasluži.

Na severu, kjer v nebo štrli česka Snežka, začénja se še le življenje planike; gorska višina 2000 metrov najbolje ugaja beli planiki.

Redkeje poganja njeno steblice v podplaninskih krajih v razvalinah gorskega skalovja in na planinskih pašnikih, kjer nam je móči trgati belo-volnati njeni cvet.

Tudi najvišji vrhovi Pirenejski in visoka kršja Tatranskega pogorja so rodni dom čislane planike. (Naša gorenjska stran je kaj bogata gledé planik, ki se razcvitajo v krasne in velike šopke.) Na planinah razvíja se: planika ali očino zelišče (*Gnaphalium leontopodium* — tako je poimenoval slavni Linné belo planiko — na zeleni Tatri razcveta sesterska njena družica: *Gnaphalium carpathicum*, in visoko na daljnem severu evropskem, na Norskem: *Gnaphalium norvegicum*. Móžno, da jo najdemo še v domovini Laponcev.

Bela planika ima bližnje sorodnike svoje tudi v

bo ravno takim prav, ako se določi dotična svota. — Dr. Vošnjak vsled tega predlaga, da naj se na kmetski dom ne sme več dolgov hipotekarno vknjižiti, kakor znaša dvanajstkratni čisti katastralni donesek. — G. Potepan omenja, da bi bilo prav določiti tudi obresti od takih dolgov, ki naj bi ne smeli znašati nad 7 odstotkov. — Pri glasovanju se soglasno sprejme Vošnjakov predlog.

Pri vprašanju, pod katero ceno se kmetski dom ne sme eksekutivno prodati, predlaga dr. Vošnjak v soglasju s predlogom, ki ga je Lienbacher stavil v državnem zboru, da se pod polovico cene ne bi smeli prodajati. — G. Ogulin meni, da to nasprotuje pravicam upnikov in predlaga, naj se o tem vprašanju nič ne določuje, ampak prestavi na dnevni red. — Dr. Sterbenec podpira predlog poročevalcev, dr. Dolence pa pritrjuje nasvetu g. Ogulina. Dr. Vošnjak omenja, kako pod nič se dostikrat prodajajo zemljišča, in meni, da bo tudi za upnike bolje, ako se vsaj za polovico prodajo zemljišča, ako se ne morejo prodati dražje. Upniki, ki zgublajo, so večidel ljudje, ki niso vknjiženi, ampak posojujejo denarje na oderuške obresti. Pri glasovanju se za Ogulinov predlog vzdigneta samo gg. Ogulin in Dolence, ter obvelja z ogromno večino nasvet Vošnjakov, „da se kmetski domovi in sploh kmetska posestva pri eksekutivni dražbi ne smejo prodati pod polovico cenilnega zneska“.

Pri vprašanju, ali naj imajo občine predpravico, da prevzamejo kmetski dom za tisto ceno, za katero je bil pri eksekutivni dražbi prodan, priporoča poročevalc dr. Vošnjak, da naj se jim pripozna ta pravica. — Dr. Sterbenec podpira ta nasvet, ker bode na ta način občinam mogoče se ubraniti neljubih na novo došlih prebivalcev, ki bi bili morda občinam na kvar. — Dev priporoča, da naj se ta pravica občin raztegne sploh na vsa kmetska posestva. — Dr. Vošnjak se strinja s tem nasvetom in konečno soglasno obvelja njegov po nasvetu Deva razširjeni predlog, ki se glasi: „Občine naj imajo predpravico, da prevzamejo kmetski dom in sploh vsako kmetsko posestvo za tisto ceno, za katero je bilo pri eksekutivni dražbi prodano“.

Dr. Vošnjak zatem poroča v tretjem oddelku programa, namreč o hipotekarnih dolgovih na kmetskih posestvih. Iz dotičnih izkazov je razvidno, da je vknjiženih 59,759.100 gld. Nekteri so že poplačani, pa ne še zbrisani, ali vendar ostane še toliko dolgov, da obresti od njih znašajo okoli 1,200.000 gld. na leto. Ako se tej svoti prištejajo davki v znesku 1,107.000 gold., znašajo stroški 2,307.000 gld., in ostajalo bi od čistega katastralnega doneska, ki znaša 2,815.000 gld. le kakih 508.000 gld. čistega doneska. Treba je skrbeti, da se do zdaj vknjiženi dolgovi ne bodo pomnožili, da se bodo prihodnji kolikor mogoče zabranjevali, in da se bo kmetu na kak način pomagalo, kadar potrebuje denarjev. On toraj nasvetuje: „Na kmetska posestva se ne sme več dolgov hipotekarno vknjižiti, kakor znaša dvanajstkratni čisti katastralni donesek“.

G. Ogulin predlaga, da naj se kmetskim prebivalcem vzame pravica menjice podpisovati. Dr. Sterbenec omenja, da je protislovje, se potegovati

naši domovini, kjer krasi peščene kraje, suhe gojzde, pastvine in goličave.

Vse planike imajo vztrajni cvet, ne vené, kot bi bile nesmrtné, neumrljive, zaradi tega slujejo z bližnjo rodbino solnčnic (*Helichrysum*) ne vené. Iz teh pak nevneče vijemo vence in kinčamo gomile umrljih.

Toda cvet bele planike, kojega vtikamo za klubuk, ni jedni cvet, toda v skupnem ležišču je še nekoliko zloženih cvetov in v njem mnogo cvetev počiva. Planika spada med veliki razred enojnocvetnih rastlin, h kojimi se prišteva skoro desetina vseh jevnosnubnih rastlin.

Planika ali očino zelišče si je zlasti omilila gorske višine, ker je planinska rastlina. Znano je blizo 700 vrst te pogorske flore.

Planika poganja le malo pedij nad zemljo svoja stebila, na steblih pak sedi nekoliko sredi belovolnatih črtasto-suličastih listov majhnih jajčastih cvetnih koškov, ktere obdajajo bolj dolgi, pa krožni, posebno jako volnati krovni listi kakor zvezda. Preden razpoči cvet, se skrivajo barvni koščki v belkastem kožušku, kakor v plencah. Od tod menda tudi nemško ime: „Edelweiss“.

A. S.

za svobodo lastnikovo, potem pa jo omejevati. G. Potepan je zoper omejitve, ker bi bilo ljudem sicer nemogoče shajati. Pri glasovanju se sprejme predlog Vošnjakov z vsemi glasovi proti edinemu g. Ogulinu. Njegov nasvet o menjicah pride na vrsto pri tretjem vprašanju.

Drugo vprašanje se glasi: Ali bi se naj ustanovila deželna hipotekarna banka z namenom, da skrbi za amortizacijo sedanjih hipotekarnih dolgov?

Poročevalc dr. Vošnjak povdarja, da je to vprašanje silno težavno, da je treba še veliko preiskav, preden se kaj določi, ter meni, naj danes enketa le izreče željo, da bi se ustanovila taka banka. — G. Ogulin podpira ta nasvet, vendar predlaga, naj se še sprejme dostavek, da vplačani denar ne zapade, ako se en obrok ne vplača, da se izkaz dolgov nareja uradno, da se zapadli zneski uradno izbrisujejo, in da bi ne bilo treba za to plačevati nobenih kolekov in pristojbin.

G. Robič meni, da bo imela ta banka le pomen, ako se ne bo delal nov dolg. On nasvetuje še pristavek: „Kadar se začne amortizacija vknjiženih dolgov, ne sme kmetovalec na novo dolga delati na svoja posestva, dokler ni poplačan stari dolg“.

Pri glasovanju se sprejme dr. Vošnjakov predlog, ki se glasi: „Želeti je, da se ustanovi deželna hipotekarna banka z namenom, da izvršuje amortizacijo na kmetskih posestvih vknjiženih dolgov“. Tudi dostavka g. Robiča in g. Ogulina se sprejmeta.

Pri tretjem vprašanju: kako naj se vreja personalni kredit na kmetih, povdarja dr. Vošnjak važnost posojilnic, katerih je v slovenskih deželah 18, namreč na Kranjskem 6, na Štajarskem 10, na Primorskem 2. Oderuških posojil je bilo na Gorenjskem najmanj. Take posojilnice naj bi zlasti podpirale hranilnice s svojim rezervnim zakladom. On toraj stavi sledeče nasvete:

„1. Želeti je, da se v vseh okrajih ustanove kmetske hranilnice in posojilne zadrage.

2. Deželni zbor kranjski naj se obrne do vlade s prošnjo:

a) da naj ponovi svoj ukaz hranilnicam, da iz svojih rezervnih zakladov dadó posojilnicam brezobrestno ali po nizkih obrestih posojila in

b) da bi se iz vlog poštnih hranilnic dotirale posojilnice in se dotični zakon spremenil v to svrhu.

3. Zvezi slovenskih posojilnic v Celji se izreče zahvala za njeno marljivo in koristno delovanje, po katerem je že marsiktera kmetija bila rešena od propada“. Vsi nasveti so bili sprejeti brez ugovora.

Na razgovor prišel je še nasvet g. Ogulina gledé menjice. Gosp. Dev omenja, da govorivši o menjicah ni mislil, da ljudje na Dolenjskem sploh na menjice dolgove delajo, ampak da dobivajo le pri posojilnicah denarje na menjice. Gosp. Klun priznava, da bi bilo prav, ko bi se menjice za kmete prepovedale, ali ker posojilnice večidel zaradi lahkejega vredovanja dajejo denarje na menjice, bi ne mogli popolnoma kmetskim prebivalcem te pravice odrekati, ker bi sicer morda ne mogli pomoči iskati pri posojilnicah. Tudi dr. Vošnjak se izraža v enakem smislu in predlog Ogulinov pri glasovanju ne obvelja.

G. predsednik hoče zatem sejo skleniti, pa g. Murnik prosi, da bi smel še o domači obrtniji poročati, ker je prišel profesor Hauch zaradi puškarskega obrta na Gorenjsko, in ga misli spremeniti v Železnike ter bi se morda ne mogel od ondot o pravem času vrniti. Enketa temu pritrjuje in gosp. Murnik poroča o peti točki programa. Kje in kako naj se pospešuje domača obrtnija? Obrtnije na Kranjskem je omenjati:

1. Žimnata sita v Stražiši pri Kranju. 2. Čipkarija v Idriji in nekterih drugih krajih. 3. Pletenje slamniov v Kamniškem okraju. 4. Pletenje peharjev slamatih preprog v farah: Šmarija, Lipoglav, Polica in Št. Lenart pri Ljubljani. 5. Lesna obrtnija v sodnijskih okrajih: Ribnica, Kočevje, Velike Lašiče, Lož; dalje v Bohinjski dolini, na Bledu in v nekterih krajih Idrijskega, Loškega, Kranjskega, Kamniškega in Ljubljanskega okraja. 6. Pletenje jerbasov in korb v Ljubljanskem in Brdskem okraju, v Bohinjski dolini, pri Idriji, v Planini in v Ipavski dolini pa Ribniškem okraju. Verbe se dobivajo obilno ob Savi, Ljubljani pri Loki, Kranju in v Bohinji. 7. Metle iz brezovega in družega lesa po vsem Kranjskem, zlasti pa v farah: Polhovgradec, Dobrova in Ig. 8. Sukno (loden) v Idriji, navadne preproge (laufstepiche) in 10. koci v Kranju. 11. Flanela in volneni jopiči

na Bledu. 12. Platno domače skoraj povsod, pomena vredno pa še zlasti v Smledniku, Mengšu, Medvodah, pa v Loškem in Kranjskem sodnijskem okraju, v Metliki in na Kočevskem. 13. Rute, peče v Radolici, Kamniku, Zatičini in Ljubljanski okolici. 14. Jopice in čepice v Kamniku. 15. Nogovice in jope v Idriji, Kranju, Trziču, Bledu, Javorniku in na Jesenicah. 16. Povoji v Smledniku, Gameljnah in Mengšu. 17. Pleteni sukneni čevlji (copati) v Kranju. 18. Svitki v Kamniku. 19. Krtače. Za povzdigo sitarije bi bilo treba delati na nižjo colnino, za čipkarijo preskrbeti ličnih novih obrazcev, za pletenje slamniov skušati, da bi se slama bolje kultivirala, za razne druge obrti pa, da bi se osnovala obrtne šole, v katerih bi se nekteri izučili, ki bi dotično stroko širili po svojem okraju. G. poročevalc toraj za tiste obrtnije, ki so posebno razširjene in podpore vredne, priporoča enketi sledeče sklepe:

Deželni odbor se naprosi slavnemu deželnemu zboru nasvetovati, da bi primerno podpiral: 1. Čipkarijo v Idriji; 2. slamniov v Kamniškem okraju; 3. vstanovo lesne obrtne strokovne šole v Ljubljani; 4. vstanovo šole za pletenje peharjev, korb, jerbasov itd.; 5. poduk v vrboreji; 6. lončarijo v Radoljskem, Kamniškem, Ljubljanskem, Kočevskem (Ribniškem) in Krškem političnem okraju; 7. da bi sklenil: naj se sestavi poseben odbor, ki bi razpravjal, kje bi se mogle hišne obrtnije na novo ustanoviti in ktere? 8. Da bi v pospeševanje hišne obrtnije in obrtnih šol primeren znesek postavil v deželni proračun.

G. Pakiž omenja, da bi imela obrtna šola vspeh le v takem kraju, kjer ljudstva ni treba siliti k obrtu. To je zlasti v Ribniškem okraju, zato priporoča vstanovitev šole v Ribniškem okraju. — G. Potepan priporoča, da bi se na Notranjskem vpeljala kaka obrtnija. Železnica jim je naredila veliko škodo, zdaj bodo zgubili še en vir zaslužka, Bistriško vodo, ki so jo Tržačanom prodali. Vpelje naj se toraj kaka obrtnija, zlasti suknarija, pletenje košov, lončarija, slamniov.

G. Dev omenja, da g. poročevalc ni omenjal hišne obrtnije v Metliško-Črnomeljskem okraju. G. Ogulin nasvetuje, da naj se odločijo prav velika darila ljudem, ki bi verbe sadili. G. Murnik odgovarja Pakižu, da nima nič zoper obrtno šolo v Ribnici, tovarne, kakor jih priporoča Potepan, se ne morejo delati; dalje priznava, da se nahaja domača obrtnija tudi v Metliškem in Črnomeljskem okraju, ter konečno izreče, da zoper nasvet g. Ogulina nima nič ugovarjati. Pri glasovanju se sprejmó vsi od poročevalca g. Murnika nasvetovani predlogi. Enako pritrjuje enketa tudi željam gg. Pakiža in Potepana gledé obrtne šole v Ribnici in obrtnih tovarn v dolini Bistriški ter naposled sprejme tudi nasvet gosp. Ogulina gledé daril za sadilce verb. Zatem g. predsednik ob 1/2 9. uri zvečer sklene sejo z naznanilom, da se prihodnja seja prične drugi dan (18. t. m.) že ob desetih zjutraj.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. aprila.

Notranje dežele.

Severna železnica vzor vsem drugim!

„Gazeta Krakowska“ ima z Dunaja telegram, da severna železnica dvojezične vozne listke izdati namerava. Za postaje, ki jih ima na nemških tleh, bo zgoraj v nemščini pod njo pa v slovansčini tiskano dotično ime postaje; za slovanske postaje bo pa najprej v češčini oziroma v poljščini, potem pa v nemščini postajno ime stalo. Vpeljala jih bo še le, ko se ji dá vsled nove pogodbe zopet koncesija. Tudi pri nas smo imeli na gorenjski železnici vozne listke s slovenskim in nemškim imenom postaje, kar je bilo prav in pošteno. Od kar je pa država pred nekaj leti Rudolfovo železnico v lastno oskrbnitvo prevzela, so dvojezični vozni listki zginili, ob enem je pa tudi slovensko klicanje postaj prenehalo. Od kod da si je e. k. upravni urad pravico vzel, že od začetka železnice vpeljano, toraj že vkoreninjeno navado kar naenkrat in brez vzroka odstraniti, pač ne razumemo. Takega ukaza od e. k. vlade menda saj ni prejel, in to ravno o času, ko se naši in drugi slovanski poslanci že pet let borijo v državnem zboru za slovansko enakopravnost in za pravice našega jezika v domači deželi. Večina, da ne rečemo ravno vsi potniki, ki se od Ljubljane do Trebiža vozijo so Slovenci in tudi večidel trdi Gorenjci, katerim je nemščina neznana, čemu toraj nemški vozni listek, čemu nemško klicanje postaj, če ta, ki se pelja, ter kričanje čuje, nobenega ne razume! Kmet sicer vé, kam se pelja, vzmimo pa slučaj, da pride tjekaj sedaj še le prvokrat, toraj v

neznan kraj, in lahko stavimo goldinar na kraje, da se bo naprej peljal, ako bo na „Jesenice“ poslušal, pa od konduktarja le „Assling“ slišal. Se ni že tudi le enkrat to pripetilo. To ni prav, in se mora odpraviti.

Preosnova postave za državne železnice je dogotovljena in le še najvišega potrjenja čaka. Vsled tiste se bo nastavilo generalno ravnateljstvo za vse državne železnice na Dunaji, kteremu bodo vrhovni opravljalni uradi (Oberbetriebsämter) podrejeni. Takošni vrhovni opravljalni uradi bodo: za Čehe v Pragi in Plznu, za Galicijo v Lvovu in Krakovem, za Dolenjo Avstrijo na Dunaji, za zapadne dežele v Inomostu, ter se bota iz tega ozira opustila ona dva v Steyru in Solnogradu. Kje da bo za južne kraje, ali v Ljubljani ali v Trstu, dotična novica nič ne omeni. Ako se bo le količkaj na peticijo ozir jemalo, ki je v tem oziru iz Ljubljane odšla na ministra trgovine, se smemo v Ljubljano nadjati, kakor bi tudi več dejanskega pomena imelo, kakor pa v Trstu.

„Czas“ konservativen list iz Krakovega, v izbornem uvodnem članku *poljske poslanice* opominja, naj se varujejo svojega starega greha, ki je poljsko kraljestvo končal — tistega večnega in slepega oporekanja, ki nikjer dobrega sadu ne obrodi. Naloga vseh konservativnih somišljenikov je sedanjo vlado na vso moč podpirati in to ne morda iz sočutja, temveč zdrava logika in skrb, da si ohranimo sedajnost, ter zagotovimo bodočnost, naj nas k temu priganja.

Minister za nauk in bogočastje je zaukazal, da se mora odslej v spričevalih sposobnosti za poduk na *meščanskih šolah* imenovati dotični jezik, za kterega je kandidat zmožnost dosegel, da ga sme predavati. Tako n. pr. se bo glasilo: „Sposoben za meščanske šole s slovenskim učnim jezikom (če jih bomo kedaj dobili?), s českim, poljskim, nemškim učnim jezikom.“

Prepoved vpeljave ogerskih pitancev na Dunaj brez zdravniškega pregleda v Marchegga je na *Hrvaškem* veliko zadovoljnost napravila. Ogerska vlada je namreč že pred več leti zaukazala kordon ob deželni meji slavonsko-hrvaški od Zemuna pa do Varaždina in to zaradi živinske kuge, ki je tedaj ondi razsajala. Leta so minule in kuga se je zgubila, kordon pa še dandanes obstoji. Hrvaški poslanci imeli bodo jako lepo priložnost sedaj-le Madjare na obstoječi kordon opozoriti, kajti če so Madjari za-se pravice iskali in so jo od avstrijske strani tudi dobili, ker v Požunu in ob ondašnji meji ni nikake goveje kuge, morajo jo Madjari tudi Hrvatom priznati gledé zaprte meje od Zemuna do Varaždina, kjer je kuga že zdavnej tudi ponehala, kordon pa le še obstoji. Doslej so bili Madjari za take hrvaški narod neprilicne primerljaje vedno neobčutljivi; sedaj pa vendar ne morejo gluhi ostati, ako imajo le še iskrico poštenja in pravicoljubnosti v sebi.

Cesar Avstrija ni še doživela v svoji dinastiji, čaka jo sedaj. „Tr. Tgbl.“ prinaša novico v uvodnem članku, da namerava Dunajska univerza *cesarjeviča Rudolfa za doktorja modroslovja* imenovati. Cesarjevič Rudolf si je zlasti na naravoslovnem polju s svojimi temeljitimi preiskavami, bistro razumnostjo in jasno besedo, kedar je to zopet razlagal ali pisal, kar je sam opazoval in spoznal, pridobil že toliko slave, da ga tudi osiveli učenjaki spoštujejo. Ravno letos pred dobrim tednom, ko so na Dunaji ornitologično razstavo (perutnine, tičev) odprli, je Rudolfa že nek postaran profesor vprašal opozorjuoč ga na par sivkastih orlov, če li ni to nekako posebno plemo. Rudolf je z jasno besedo dokazal, da sta orla čisto navadna orla in sta le vsled svoje visoke starosti že osivela, na kar so se vsi navzoči učenjaki (med temi jako sloveči) spogledovali in omolknili. Sploh je pa cesarjevič Rudolf že več drugih učenih preiskav obelodanil in na podlagi teh ga hoče Dunajska univerza doktorja imenovati. Dva njegovih stricev, bavarska vojvoda, sta tudi graduirana učenjaka. Eden in to vojvoda Karol Teodor je doktor zdravilstva in praktičen zdravnik, h kteremu se reveži od blizo in daleč zatekajo, kjer poleg zdravniške pomoči tudi še brezplačna zdravila prejema. Drugi vojvoda je pa doktor pravoslovja in bo, kakor se čuje, odvetnik postal. Lepšega izgleda najvišje plemstvo pač ne more dati nikomur, kakor se to sedaj godi v očigled nižjemu, ki svoje zabave v dirkah, igrar in zapravljivosti sploh išče.

Vnanje države.

Stalni odbor deželnega zbora v *Filopopolji* brzojavil je ruskem caru prošnjo, naj se Aleko paša še dalje ondi pusti za deželnega vladarja, ker je baje on edin mož, ki vživa zaupanje naroda. Če je to sploh resnično, morajo Bolgari v iztočni Rumeliji dobro vedeti, da so drugi še veliko večji oderuhi, ki bi na Aleko pašino mesto priti utegnili, kakor pa on sam. Da toraj izmed dveh volijo manjše zlo, hočejo obdržati moža, ki ga že imajo in kterega so že navajeni. S tem si razlagamo mi zaupanje naroda do Aleko paše.

Na *Nemškem* se je zbralo na Velikonočni ponedeljek blizo 4000 katoličanov v Kolinu, kjer so se posvetovali o žalostnem položaji katoliške cerkve pod Bismarkovo vlado. Soglasno so sprejeli resolucijo, vsled ktere zbor nadškofa Melchersa za pravega svojega višjega pastirja pripozna. Pri tej priložnosti obnovili so protest proti kulturnemu boju

in so sklenili na vso moč zahtevati, da se nadškofa Kolinski in Poznanjsko-Gnezinski zopet postavita na svoja mesta. Druga resolucija pa katoličane spodbuja, da naj tako dolgo vstrajajo v boji proti svobodi, dokler se ne izpolnijo kraljeve besede, ki jih je govoril ob priliki zasedanja porenških pokrajin. Zbor je tudi vsim članovom osredja (centrum) izrekel svoje priznanje in zahvalo, da se tako srčno bojuje za obstanek katoliške cerkve na Nemškem. Z navdušenjem se je pa povdarjala misel, da mora današnji shod začetek postati stalnih potovalnih shodov, kteri naj se bodo po celi deželi oživali, kajti položaj katoliške cerkve je ondi silno žalosten in vse sile jim bo treba napeti, da dojdejo do Berolina, kjer bo treba zopet na vrata potrkati, za kterimi so pravice katoliške cerkve zaprte. Govorilo se je že zadosti, in vsa polovičarska politika naj se vrže pod klop. Odločnega postopanja je potreba. Kdor je pravi katolik, mora se jim pridružiti, kajti gré za obstanek katoliške cerkve, ki je ondi v veliki nevarnosti. Če tudi jo ondi ne preganjajo z mečem in ognjem, kakor so nekdanj Rimljani in Turki to delali, jo vendar skoraj še hušji zatirajo s peresom, besedo in postavo. Bojevati se jim bo toraj treba na vso moč in do zadnje kaplje krvi, dokler jim ne napoči dan pravične zmage, kteri mora, če tudi pozno, vendar le priti.

Poglavitno ognjišče, kjer se sedaj smrt in poguba za vsakega Irceem neljubega Angleža sklepa je — *Partiz*. Ondi se zbirajo fenijeji in ameriškanski „nezmagljivi“, ter se z drugimi bratci in prijatelji dinamita in nitroglicerina bratijo. Ondi se posvetujejo in kujejo načrte za razsip poslopij, kjer prebivajo jim sovražne osebe. Znali so si pridobiti več malopridnih trgovcev, ki z dinamitom kupčujejo, o kterih jim je pa znano bilo, da bodo molčali kot zid, če tudi jim je dobro znano, iz kakošnega namena da fenirji blago kupujejo. Kako in na kakošen način pa da se dinamit na Angleško tihotapi, je skrivnost, ki je le malokterim znana, in od tistih se ni bati izdaje. Najbolj zagrizeni Ircei so pa napravili v Parizu zaroto, v kteri sklepaje smrtno obsodbe nad angleškimi uradniki in ovaduhi. To je tista zarota, kteri so padli v žrtev možje kakor: Mr. Forster, Cavendish in Burke. Članovi te zarote morajo priseči vse ukaze svojih višjih brez ugovora in vprašanja izvrševati, ter v dosego tega svojega peklenskega posla bodala in revolverje dobivajo. Druga zarota „dinamitovih bratov“ pa ne zalezuje posamičnih oseb; ona si je pa nalogo dala, da hoče svet razsuti z dinamitom. Da se Londonu morda že v kratkem času ne bo ravno najbolje godilo, opominjajo nas žuganja in zarote teh peklenskih služabnikov, ki so še lansko jesen obljubili ves London razsuti, da ne bo kamen na kamnu obstal. In res so že imeli čuda veliko dinamita napeljanega, kterega so na raznih krajih razpostavili. Na petih mestih mislili so ga h krati zažgati. Na veliko srečo prehitela jih je policija, ktera je dotične zločince spravila v pozemske ječe, dinamit je pa neki vničila.

Španjski nadškof Seviljski in njegovi sufragani škofje Kadiški, Kordovaški in Badajoški odposlali so gledé oropanja propagande od strani laške vlade pismeno oporeko kralju Alfonzu, ki je po vseh španjolskih časnikih velik vriš napravila.

Avstrijski konzul v *Chartumu*, g. Hansal, je veči sostavek o sudanski vstaji obelodanil. Iz tistega je pogubna angleška politika jasno razvidna. Tudi o Sudancih se nič laskovega ne poroča. Hansal pravi, da se Sudancee ondi najbolje počuti, kjer sme brez skrbi pleniti, ropati in krasti, kjer vé, da ga ne doseže nobena kazen. Mahdi nikakor ni toliko sè svojo hrabrostjo, kakor kolikor toliko po izdaji napredoval. Tako pripoveduje ubežni zamorski častnik, ki je bil pri posadki v Ohejdu in se za Abdallah-Ago piše, da se je cela posadka Mahdiju prodala. Mahdi je kupljene vojake zakoval v verige na rokah in nogah in med njimi tudi tega častnika, ter jih je vse v Tekele odgnati dal, kjer se mu je vendar posrečilo, da je ušel. Trideset dni potreboval je do Chartuma živeč se od korenin in drevnega lubja. Mahdi sam pa nikakor ne misli na Chartum, temveč je popolnoma zadovoljen s Kordofanom in svojim sultanskim naslovom, še bolj pa, da bo smel zopet sè sužnji barantati, kakor poprej. Anarhiji stojé že duri na stežaj odprte, kajti Mahdi je egiptovsko pokroviteljstvo popolnoma zavrgel, ter pravi, da naj bo vsaka dežela pod svojim sultanom popolnoma za-sé, od drugih neodvisna. Da jim bo mogoče shajati, se bode znižalo državno uradno osobje in še tistim, ki bodo ostali, se bodo plače znižale. Le vojaki ostanejo pri dosedanjih plačah. Nobena država ne sme na leto večega proračuna napraviti, kakor 140.000 gold. To se vé, da ni mnogo, bodo toraj tudi plače jako pičle in vendar znanstvenemu izobraženju onih divjakov še vedno prevelike. Kar bo posamičnim primanjkovalo, misli si Mahdi, si bodo že z goljufijo, ropom, umorom in požigom pridobili, kajti to vse je ondi dovoljeno.

Izvirni dopisi.

Hrvatska, 8. aprila. (Narodnostne razmere.) (Konec.) Po mestih pa je razmerje za hrvaško-srbski

živelj naravnost neugodno. Tako n. pr. je v Oseku, Rumi, Zemunu več tujecev ko domačinov. Nemcev po Hrvatskem, dasiravno jih je vse preveč, nikjer ni en polni odstotek. Slavonska pa je z njimi skoro poplavljen. V podžupaniji Požega jih je 5·15%; Djakovo 4·47%; Pakrac 10·36%; Virovitica 10·92%; Ruma, kjer ima blagopokojni ban Pejačević silno prostrana posestva 13·27%; Osek 13·28%; Garčin 1·05%; Županje 1·80%; Mitrovica 4·81%; Zemun 5·08%; Vinkovce 10·87%; Pazova 14·68%. Po mestih pa je Švaba toliko, da je grozno. Osek n. pr. ima 49·28%; Petrovaradin 30·59%; Zemun 44·39%; Ruma 55·29% (!); Zagreb 9·43% (2678). Primerno veliko se v Hrvatsko-Slavonski nahaja madjarskega življa. Najznamenitejše naselbe madjarske so v slavonskih podžupanijah; Požega 1·24%; Djakovo 6·35%; Osek 8·42%; Vukovar 8·93%; Ruma 9·11%; Virovitica 14·89%. V Oseku, Brodu, Petrovaradinu je čez 5% Madjarjev. Nobeno slovansko pleme ni v trojedini kraljevini tako mnogošteveno zastopano ko Slovenci. Več ko 20.000 ljudi se je izkazalo, da materni jezik jim je slovenski. Izmed teh jih je 15.000 delavcev v slavonskih gojzдовih; drugi prebivajo ob kranjsko-štajarski meji. Največ Slovencev je v Zagrebu, kjer so jih 3884 napisali; ti so uradniki, obrtniki, tovarnarji, posli itd. iz Kranjske in Štajarske doma.

Najstarejše česke naselbe (od l. 1826) so v podžupanijah Belovarski in Križki; v novejšem si Čehoslovani selišča iščejo najbolj v podžupanijah Pakraški in Virovitiški. Po mestih jih je: Belovar 5·33%; Požega 6·64%; Osek 2·21%; Zagreb 1·92%.

Slovaki, Rusini, Rumuni so naseljeni v podžupanijah Virovitiški, Vukovarski, pa v Pazovskem okraju. V sami stari Pazovi jih je več od 3000 Slovakov.

Posebej so bili šteti še Talijani in Cigani, ostale narodnosti so se povzele v predal drugi. Talijani so raztreseni po vsi deželi. Podatki glede Ciganov niso po vsem zanesljivi. Nekterim Ciganom je materni jezik ciganski, drugim rumunski, tretjim madjarski, nekotikim celó hrvaški. Največ Ciganov cigani v okrajih Petrovaradinskem, Brodskem, v županijah Virovitiški in Sremski. V Hrtkovcih in Nikincih je 160 ljudi, ki govoré klementinski jezik. V Slujnskem okraju govori 40 Ciganov grški, rojeni na Črfu. V Zemunu je 139 Izraelcev, kterim kterim je materni jezik španjski.

Velika je raznoterost prebivalstva, štetega po narodnosti; kolika mora biti še le v verskem obziru. Dragoceni so ti podatki, ker so kakor ključ k marsikterim ugankam, še dragocenejši pa bi bili oni gledé verskih spoznav. Pokazalo bi se, koliko je otrok izvoljenega ljudstva. Morda je bil prav to vzrok, da nam jih je „Agr. Ztg.“ ukratila. Radovedni smo izvedeti, koliko Judov je oračev, kopačev, kleparjev, tesarjev, delavcev, poslov, rokodelcev. Ravno to pa se izvedeti ne sme v deželi, v kteri se more vsakdo izveličati, kakor se njemu samemu najbolj prav zdi.

Iz *Kremsa ob Donavi*, 15. aprila. (Gojzdni samec in njegov konec.) Pri Šent-Jurju (St. Georg am Walde) je živel že 8 let posamičen mož, kteri je izdeloval šindelne. Stanoval je kacih 7 let v neki z deskami obiti kalupi, v kteri je bilo toliko prostora, da se ni bilo mogoče obrniti, in pred jednim letom spremenil je to leseno obitje v neko hiši podobno stanovanju. V tem stanovanju, ktero je imelo vendar okna in železno peč, živel je mož kot puščavnik, toda ne v pokori, ampak v skoposti. Njegov namen je bil ta, da si je prizadeval le mnogo drobiza skupaj spraviti. Srebro bil je njegov Bog. Da bi to prihranjeno imetje ne prišlo v roke anarhistov, skrival je novce v votline drevov. Tudi za zglatje je imel vreček z dvajseticami. Pomagal je tudi v zadregah ljudem z denarjem, toda le proti velikim obrestim.

Ne daleč od tega gojzda je stalo poslopje nekega kmeta, h kteremu je večkrat zahajal po mleko in krompir. 26. pr. meseca je bil zadnjič pri kmetu. Tožil je, da mu ni kaj prav pri srei in prosil, da mu drugi dan zjutraj pošljejo gorke juhe. Ko drugo jutro kmet svojo dekle z juho tje pošlje, najde ta namesto koče in nje prebivalca — kup pepela. Revež je s kočo vred zgorel ponoči. Žandarmerija iz Pabneukireha dobila je glas od te prigodbe. Preiskali so ta kup pepela in najdli so skoraj popolnoma upepelene gojzdnega prebivalca čepinjo naslonjeno na loncu z napolnjenimi dvajseticami v znesku blizo tristo goldinarjev. Druge novce poskril je ta samo-

svojniki po duplinah v hosti. Nekega dne, tako pripovedujejo delavci, kateri so steljo pripravljali v gozdu, zapazili so tega moža skočiti k nekemu drevesu, iz katerega v naglici izvleče vrečico srebra, rekoč: Me lahko opazite. Ako je ponoči čutil koga se bližati, bil je precej na nogah in prijel za sekuro in revolver in pazil s svojim pesom na bližajoče.

Ostanke njegove spravili so v majhen zabojček in pokopali v nekem kotu Pabneukirchškega mirodvora. Tako je končal svoje življenje ta skopuh. Pač je prav njemu veljala beseda sv. pisma: „Nemumnež! še nocoj bodo tvojo dušo od tebe tirjali, kar si pa spravi, čegavo bože?“ *Rožanski.*

Domače novice.

(Pogreb č. o. Ambroža Janeza Ivanca) iz reda oo. frančiškanov včeraj popoldne je bil tak, kakor ga ima navadno vsak duhoven na Slovenskem. Poslednje ostanke prerano umrlega gorečega duhovnika-redovnika spremilo je poleg častitljivega konventa tukajšnjih oo. frančiškanov in deputacije onih iz Gorice sedem duhovnov k poslednjemu počitku. Ranj-kemu so darovali mnogo krasnih vencev, ki so bili v ginljivem protislovju z skromnim življenjem redovniškim. Tudi meščanov vdeležilo se jih je mnogo pogreba, največ je bilo pa žensk, ki so zopet enkrat po stari lepi slovenski navadi sv. rožnivenec molile in to v dveh oddelkih.

(Tivoljski park) jel je svojo praznično suknjo oblačiti. Gredica okoli Radeckega je že vsa pisana samih belo, modro in rudeče cvetočih hiancintov, med katerimi se pa tudi nekaj tulip nahaja. Grmovja se je tudi že nekaj razcvetelo. Jako živo grm šetalce v oči bože, ki je poln živo-rudečega cvetja granatne barve.

(Dva Ljubljanska postopača) vulgo barabi napadla sta v „zeleni jami“ za železnico popotnega človeka, kateremu sta hotela denar pobrati. Ker se je srdito branil, ni dalje prišlo, kakor do — tepeža. Ko je konečno napadenec že na več krajih krvaveč jel na pomoč klicati, sta ga lopova pustila in zbežala.

(Razpisana je služba) kancelista pri e. kr. okrajni sodnji v Senožečah. Prošnje do 14. maja na predsedništvo deželne sodnije Ljubljanske.

(Učiteljska služba) v Radečah pri Zidanem mostu se razpisuje do 10. maja. Plača znaša 500 gold. Šola je trirazredna. Prošnje naj se vlagajo do 10. maja pri e. kr. okrajnem šolskem svetu v Krškem. — Na dvorazredni ljudski šoli v Srednji Vasi v Bohinji razpisana je služba učitelja z letno plačo 400 gold. in prostim stanovanjem. Vrh tega vživa učitelj še letno nagrado 20 gold., ki se mu pa lahko odtegne. Prošnje naj se vlagajo pri e. kr. okrajnemu šolskem svetu v Radoljica do 10. maja.

Vabilo.

Vsled odpovedi dveh izvoljenih kandidatov bode drugi shod volilcev II. in III. volilnega razreda v nedeljo dne 20. t. m. ob 11. uri dopoldne v čitalniški dvorani. V mnogobrojno vdeležitev vabi p. n. gospode volilce II. in III. razreda

Národní volilni odbor.

Posebnih vabil se ne bode razposlalo.

Razne reči.

— 1800 Čehov pripeljalo se je na štirih parnikih v dveh oddelkih iz poveljavskih mest, trgov in vasi v zlato Prago k gledališni predstavi na 16. t. m. Kakor čujemo tudi po Hrvaškem živeči Čehi lasten vlak nameravajo, ki jih v narodno svetišče v zlato Prago popelje. Da bo prekrasno delo tudi v svojih malenkostih popolno dodelano, potrebuje se še 155.044 goldinarjev 60 kr. kapitala. Da se posvetujejo od kod bi se potrebna svota preskrbela, zbral je dr. Rieger na velikonočno nedeljo zveste svoje v Městanski béseidi (čitalnici) okoli sebe. Rieger je povdarjal, da se na narodovo požrtovalnost ne sme nič več pozivati, kajti storila je, kar dosedaj še noben narod ne! Toda dr. Rieger se je zmotil. Preden je bil konec seje, so zbrani prijatelji in voditelji českega naroda že med saboj zapisali ogromno svoto 15.000 goldinarjev. Kar se domoljubja tiče, so nam vrli Čehi res vzor vsem drugim Slovanom. Slava jim!

Izdajatelj in odgovorni vrednik *Jožef Jerič.*

— Na velikonočno nedeljo dala se je krstiti 21 let stara židinja, hči žida Filipa Kohna Holešovskega barvarja. Slovesnost vršila se je v župnijski cerkvi Bubenski.

— Šnops — ta je tič! Pri Strugarjevih bodo jutri šli v travnik; mnogo koscev so si že preskrbeli. Tudi vaškega Miho so že naprosili; sicer je nekoliko šnopsar, pa — „grabil bo že, — si mislijo Strugarjevi, ker potrebujejo mnogo delavcev. In res! — Miha obljubi. Prepričan, da bo jutri nekaj zaslužil, stopi v žganjarijo in pije na — „medvedovo kožo“. Prilega se mu kapljica devetnajstega stoletja in — cukne ga, — „ta grenkega“; malo precej ga je danes povzil in pozabil, da ura ne stoji in ne sedi pri njem, ampak, da vedno naprej gré. In kam? Za to se naš Miha nič ne meni. „Le pojdi, če hočeš; pojdi kamor hočeš!“ — pravi in modruje naš Miha, — „te bom že dobil“; — in Miha sedi in sedi, da se že dani! Lepo jutro je; — „prav smo zadeli“ — si dobrikajo Strugarjeva mati, ko koscem pripravljajo zajuterk. Domači sin pa stopi po vasi, da bo sklicel kosce in grabljače, ter jih vse skup odpeljal z domačimi šimeljni na dobro oddaljeni travnik. „Miha!“ — zakliče; in Miha sliši prelepo svoje ime, toda vse tamno je še okoli njega. „Miha!“ — le brž, le brž vstani, je že napreženo!“ nadaljuje domači sin; in Miha! O naš Miha in njegovi šnops, to sta dva tiča! „Že grem!“ se oglasi; — „saj imam že en čevljev na nogi!“ — zakriči; in kaj je bilo? Ravno se je pripravljaj naš Miha, da se vleže k počitku in si je bil ravno sezul en čevljev in tako — rešil svojo čast. Toda Miha je grabil le počasi in težko; in ko je poljubil mater zemljo in si svoj „rudeči“ nos na košenici opraskal, so ga kot zgrabek zgrabili in položili v senco, da si izpiha tukaj svoj šnops.

Telegrami.

Charkov, 18. aprila. Zaradi nerednosti pri zakladanji orientalne vojske s peškotom obsodili so generala Buschena na izgubo službe. Vsled dobrega priporočila znižali so mu kazen na službeni ukor.

Reval, 18. aprila. Silno se snegom mête. Sneg je po nekterih krajih do strehá dvostropnih hiš. Promet na železnici je vstavljen. Da sneg raz železnice skidajo, naročili so se vojaki. Požar, ki je ponoči nastal, razdjal je več hiš in je mnogo živine pogorelo.

Umrli so:

16. aprila. Pavle Mejak, dinar, zdaj kaznjeneec, 32 let, ulice na Grad št. 12, pljučna tuberkuloza. — Jovana Perovšek, delavčeva hči, 8 let, Opekarska cesta št. 25, vsled vretja možgan.

Tujci.

17. aprila.

Pri **Maliči**: M. Weiner, vrednik, z Dunaja. — Baumann, Bukemayer in Rosenthal, kupci, z Dunaja. — Volk in Hermann, kupč. potovalca, iz Grada. — Oskar pl. Gratzky, e. k. rezervni častnik, iz Grada. — Božidar Walz, kupec, iz Trsta. — Moline, zasebnica, iz Tržiča. — Anton Ogulin, posestnik, iz Novomesta. — Dr. Samec, iz Kamnika.

Pri **Sonu**: Baron Thiel, e. k. Fzm. s soprogo, z Dunaja. — Adolf Koch pl. Langenthal, e. k. poštni nadsvetnik, z Dunaja. — Josip Kaufmann, vrednik, s soprogo, z Dunaja. — Pitschman, kupec, z Dunaja. — Karolina Raschka, zasebnica, s hčerjo, iz Freiburga. — Vitez Schrott, e. k. podpolkovnik, iz Trbiža. — Angelo Battista, kupec, iz Vidma. — R. Račić, kupec, s sinom, iz Reke. — Frančiška Vičič, zasebnica, iz Il. Bistrice. — Hedwiga Schulz zasebnica, iz Novomesta. — Marija Burger, notarjeva soproga, iz Kočevja. — Ig. dr. Namorš, zdravnik, iz Jesenic. — Gustin, posestnik, iz Metlike. — Fr. Kotnik, grajščak, iz Brda. — Leop. Dekleva, posestnik, iz Notranjskega. — Anton Golobčič, župnik, iz Cerkljan. — Starč, grajščak, iz Kamnika.

Pri **Južnem kolodvoru**: Sonleithner pl. Sonnburg, zasebnik, z Dunaja. — Jurij Nussa, kupč. lesa, iz Trsta. — Franc Hess, iz Maribora. — Ludvik Berko, agent, iz Celja. — Edvard Dev, dež. poslanec, iz Črnomlja.

Eksekutivne dražbe.

23. aprila. Relicitačija pos. Jožefa Zavrl iz Radgone, 800 gl. Litija. — 1. e. džb. pos. Janez Dvornik iz Krške vasi, 5000 gl. Kostanjevica. — 1. e. džb. pos. Marija Marolt, 3495 gl. Ribnica. — 1. e. džb. Blaž Levak iz Dola, 2010 gl. Kostanjevica. — 3. e. džb. pos. Marko Petrašič iz Svržka. Metlika. — 3. e. džb. pos. Nik. Urh iz Metlike. Metlika. — 3. e. džb. pos. dediči Andreja Bregarja iz Kanderš, 960 gl. Litija. — 1. e. džb. pos. Janez Bukovec iz Brezeva reber, 1135 gl. Metlika. — 1. e. džb. pos. Janez Gorenc iz V. Poljan, 1300 gl. Mokronog. — 1. e. džb. pos. Janez Nussdorfer iz Metlike, 400 gl. Metlika. — 1. e. džb. pos. Martin Bartolo iz Šent-Rupert, 1065 gl. Mokronog. — 1. e. džb. pos. Jože Hočevar iz Pristave, 1765 gl. Rudolfovo. — 1. e. džb. pos. Janko Predovič iz Hrast št. 15, 160 gl. Metlika. — Relicitačija pos. Matevž Jašovec iz Potoka, 189 gl. Kamnik. — 1. e. džb. pos. Nikolaj Uranež iz Abreš št. 11, 1890 gl. Kostanjevica. — 1. e. džb. pos. Jakob Lažanski iz Lazov, 585 gl. 50 kr. Kostanjevica.

Dunajska borza.

16. aprila.

Papirna renta po 100 gl.	79 gl. 95	kr
Sreberna	80	95
4% avstr. zlata renta, davka prosta	100	70
Papirna renta, davka prosta	95	45
Ogerska zlata renta 6%	122	10
" " " 4%	91	65
" " " papirna renta 5%	88	50
Kreditne akcije	160 gl.	321
Akije anglo-avstr. banke	200 gl.	120
" avstr.-ogerske banke	849	—
" Ländlerbanke	112	90
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	566	—
" državne železnice	316	75
" Tramway-društva velj. 170 gl.	214	60
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	123
4% " " " 1860	500	137
Državne srečke iz l. 1864	100	171
" " " 1864	50	171
Kreditne srečke	100	176
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108	30
" Ferdinandove sev.	106	75
5% štajarske zemljišč. odvez. obligac.	104	50
London	121	45
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	72
Francoški napoleon.	9	62
Nemške marke	59	35

ŠMARNICE

za tekoče leto

se dobivajo v (3)

„Katoliški Bukvarni“

po sledeči ceni:

V pol usnji z barveno obrezo — gl. 90 kr.
vse v usnji z barveno obrezo | " — "
vse v usnji z zlato obrezo . | " 20 "

Po pošti 10 kr. več. Kdor vzame 12 skupaj dobi jedne za nameček.

Najcenejše se knjige pošiljajo po pošti s križnim zavitkom, denarji pa po nakaznicah. S poštnim povzetjem stane mnogo več, pa nepotrebnih stroškov.

Josip Stadler,

stavbeni in galanterijski klepar

v Ljubljani, čevljarske ulice št. 4,

(blizu Hradeckijevega mostu)

se priporoča za vse v njegovo rokodelstvo spadajoča dela tako po mestu, kakor po deželi in prevzame njihovo izvršitev iz novega ali pa tudi le v popravu in pleskanje (barvanje) pri najstrogejem poročstvu za dober izdelek in najboljšo blago za jako nizko ceno.

Jako bogata zaloga

vsakovrstnega blaga iz ploščevine, likanine in kovine, vsakošne kuhinjske in pohišne posode. Ima: kалуpe (modli) za peko in žoleo, samovare za kavo in čaj, dalje razne druge samovare, mašine za golaš, bržole in beefsteak, naprave za skropilno kopel, kopelne kadi s sedežem in za otroke, škropilnice za cvetlice, polivalnice za vrte, cvetlice in otrokom za igranje v vsakej velikosti in podobi. Umivalnice za na steno, nabiralnice za pisma, skafje, vrče in vedra, hladilnice za šampanjca in mašine za žganje kave, košarice za kruh in sadje, nosilnice za pitno posodo, posebno za vrčke, reflektorje za na kegljišča, svetilnice za na ulico, za na vrt in žepne, ptičnike, biljarske škatlice, česalske svetilnice, cvetlične vaze razne visokosti in podob za vrtnarje. Svetilnice za procesije in za previdenje bolnikov itd. itd. po jako znižanih cenah.

Zaloga in naprava stranišč z vodeno osnago.

Zunanja naročila se točno izvršujejo, sprejema se tudi izdelovanje predračunov. (2)

Imamo jo!!

Po vstrajnih študijah posrečilo se je dr. pl. Bendenu izumiti

➡ pomado za lase, ➡

o kateri se lahko z dobro vestjo reče, da je na svojem mestu. V čisto kratkem času po tej pomadi priraste gosta in krepka brada, kakor tudi lasje; zabranjuje pa tudi izpadanje las. Izumnik je porok za brezpogojen uspeh. (28)

Steklenica velja 2 gl. a. v.

Edina prava se dobi pri izumniku dr. pl. Bendenu v Pragi, Salmove ulice šte. 7, kamor je treba denar predposlati.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.